

Dubbel verdriet

In de hal bij Elizabeth de Wit (73) staan acht fotolijstjes met in elk een lachend kleinkind. Niets op de foto's wijst op de tragedie die zich rondom de twee oudste kleindochters heeft afgespeeld.

Elizabeth heeft de gebeurtenissen van de afgelopen 22 jaar nog nooit achter elkaar aan iemand verteld. Met vriendinnen praat ze er liever niet over en sinds haar man negen jaar geleden overleed, verwerkt ze dit verborgen verdriet nagenoeg in haar eentje. Ze verlangt ernaar om Marijke (23) en Elsbeth (21) in elk geval nog één keer te zien.

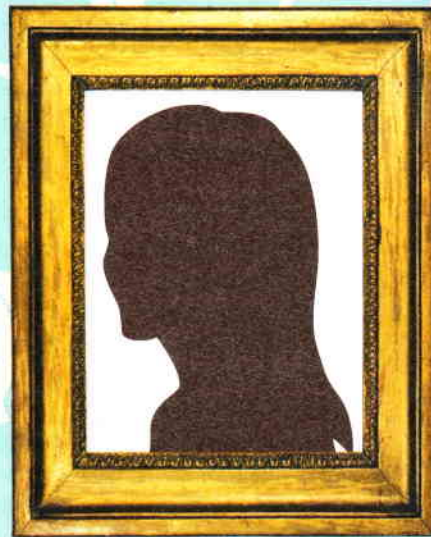
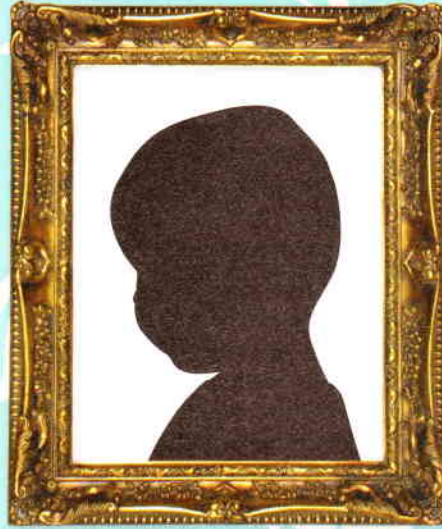
Zij overheersend,
hij toegeeflijk

Elizabeth: "Eigenlijk had ik al vanaf het begin een slecht gevoel over de relatie tussen mijn zoon Willem en Bea. Zij was nogal overheersend en hij gaf aan alles toe. Mijn man en ik waarschuwden hem vaak, maar hij hield zijn oren hiervoor dicht. Toen ze trouwden hebben wij Bea natuurlijk

geaccepteerd, omdat Willem van haar hield. Mijn twijfels verdwenen niet en ik was bang dat het huwelijk geen stand zou houden. Willem klaagde nooit, dus wij gingen ervan uit dat alles goed ging. Toen ze ons vertelden dat we opa en oma zouden worden, gaf dat zo'n geweldig gevoel. Stilletjes hoopte ik dat ons eerste kleinkind hen meer tot elkaar zou brengen. Wat waren we blij en trots toen Marijke werd geboren. Het is zo bijzonder om een kind van je eigen kind in je armen te houden. Marijke huilde veel. Achteraf denk ik dat dat vanwege de spanningen en ruzies tussen Willem en Bea was. Ze ruzieden nooit als wij erbij waren, maar je voelde de spanning."

Naar mij vernoemd

"We zagen Marijke regelmatig. Wel was het jammer dat wij nooit de kans kregen alleen met haar te zijn, want we werden nooit gevraagd om op te passen. Bea en Willem woonden naast de ouders van Bea. Zij werden haar vaste oppas. Na anderhalf jaar werd kleindochter Elsbeth geboren, die naar mij was vernoemd. Dat vond ik heel speciaal. Heel kort na haar geboorte belde de vader van Bea opeens. Hij vroeg me 'of die hoerenloper bij ons

was?’ ‘Wie bedoel je?’ vroeg ik hem nog. Woest vertelde hij dat Willem ervandoor was gegaan. We schrokken ons kapot. We hadden geen idee waar Willem was en wat er aan de hand was. Gelukkig belde Willem ons nog dezelfde dag. Er was een vreselijke ruzie geweest, want het was uitgekoko-

hoop iemand te zien. We zagen hen nooit. Ondertussen saboteerde Bea ook de bezoeksregelingen van Willem. Hij kwam vaak voor een dichte deur te staan. Er zijn allerlei advocaten en rechters aan te pas gekomen, maar Bea had een doktersverklaring geregeld waarin stond dat zij het bezoek van

‘We hadden nooit van onze zoon verwacht dat hij zijn gezin zo zou laten vallen’

Vader en zijn familie uit beeld

Bij een scheiding in Nederland verdwijnt nog altijd bij zo'n 40 procent van de kleinkinderen de vader en zijn familie - dus ook de grootouders - gedeeltelijk of geheel uit beeld. Zo'n 20 procent van de kinderen heeft een jaar na de scheiding geen contact meer met de vader, bij de overige 20 procent wordt de relatie met de vader slecht. Dit brengt bij alle betrokkenen veel verdriet met zich mee. Grootouders verlangen ernaar verbonden te blijven met hun kleinkinderen. Familietherapeut Nelly Bakhuizen zegt er het volgende over: “Zo'n breuk heeft generaties lang invloed op een familie want ook een kleinkind is ervan doordrongen dat dit bij ouders en grootouders groot verdriet oproept. Als je je kleinkinderen niet meer mag zien, heb je als grootouder dubbel verdriet. Je hebt het verdriet om je kleinkinderen, maar ook om je kind dat ongelukkig is, omdat hij/zij de kinderen zo mist. Je kind zal daardoor waarschijnlijk niet open kunnen staan voor jouw verdriet en bezorgdheid. Misschien kunnen jullie wel bij elkaar terecht, maar ook dan is het van belang dat jij als ouder ►

men dat hij een verhouding had met een ander. We waren verbijsterd toen hij over die andere vrouw vertelde. We hebben op hem ingepraat om zijn huwelijk te redden, maar hij luisterde weer niet naar ons. Hij was vastbesloten met die ander verder te gaan, terwijl zijn vrouw nota bene nog in het kraambed lag. We hadden nooit van hem verwacht dat hij op zo'n manier zijn gezin zou laten vallen door er met een ander vandoor te gaan.”

Gevoelig

“Meteen was er ook de angst om de kleinkinderen kwijt te raken. We zijn al heel snel na Willems vertrek naar Bea gegaan. Het onderwerp Willem werd door ons alle drie vermeden, dat lag allemaal zo gevoelig. Het ging ons puur om de kleinkinderen. We spraken af dat we om het weekend een paar uurtjes op de kleinkinderen zouden passen. Bea ontving ons elke keer heel hartelijk. Dan gingen we met de kinderen wandelen of we bezochten een speeltuintje. Helemaal onverwachts zette Bea na zo'n zes keer een punt achter deze afspraak. Ze stuurde ons een brief om dit mee te delen. We hebben nog teruggeschreven en aangegeven dat we het heel erg vonden dat ze ons de kleinkinderen onthield. Maar daar heeft ze nooit op gereageerd.”

“Mijn man en ik gingen elke zaterdag een stukje rijden. Dan reden we vaak naar hun woonplaats en gingen we altijd nog even langs hun huis, in de

Willem emotioneel niet aan kon. De rechter heeft dat geaccepteerd, ondanks dat zij inmiddels een nieuwe vriend had. Op een gegeven moment heeft Willem besloten om niet verder te strijden voor zijn kinderen. Dat is iets dat ik nooit, maar dan ook nooit zal begrijpen.

Weerzien na acht jaar

Gelukkig hield een zus van Bea nog wel contact met Willem, zodat wij de eerste jaren van een afstand hun leven bleven volgen. Tot er opeens na acht jaar een brief van Bea kwam. Hoewel ik me rot schrok, was ik erg blij met de inhoud van de brief. De kinderen hadden gevraagd of ze hun opa en oma mochten zien. We hoopten dat het contact hierdoor goed zou komen. Het was heerlijk om de kinderen weer te zien. Ze zijn een paar uurtjes bij ons geweest. Bea bleef er ook bij, waardoor we niet echt met Marijke en Elsbeth konden praten. Wel merkten we dat ze oprecht blij waren om ons te ontmoeten. We waren toch een soort vreemden, want ze waren nog maar heel klein toen ze ons voor het laatst hadden gezien.”

“Bea gaf aan dat ze geregeld zouden komen. Ze wilde geen vaste afspraak, maar hier waren we al zo blij mee. Buiten wachtte de nieuwe partner van Bea in de auto. Toen Marijke naar hem toe rende, met de zak snoep die we haar hadden gegeven, hoorde ik haar roepen: ‘Papa, kijk eens wat een grote zak snoep.’ Dat was zo'n klap in ons

gezicht. Willem is hun papa, niet deze voor ons onbekende man.”

Deur dichtgegooid

“Bea is nog één keer met Marijke en Elsbeth op bezoek geweest. Bij dit bezoek vertelde ze dat het te ver rijden was om nog vaker te komen, terwijl het maar een halfuurtje is met de auto. Weer werd er een deur dichtgegooid.”

“In 2000 overleed mijn man plotseling. Ik heb Bea een overlijdenskaart gestuurd, want Marijke en Elsbeth moesten weten dat hun opa dood was. Een paar weken later kreeg ik een brief van Bea. Ze schreef dat de klap van het overlijden hard was aangekomen bij Marijke en Elsbeth. Ze had willen bellen, maar wist niet of ik dat op prijs zou stellen. Ze zei dat ze het aan de kinderen had overgelaten om te besluiten of ze wel of niet naar de begrafenis zouden komen. Uiteindelijk durfden ze niet te komen. Daarom schreef ze nu een brief. Ze vroeg of ze een keer langs mochten komen. Dat is nooit gebeurd. Wel ontving ik zo’n twee jaar later nog een brief waarin Bea vertelde hoe het met Marijke en Elsbeth ging. Ze stuurde twee mooie foto’s van de kinderen mee, die bij mij in de gang staan. Ik stuurde pasfoto’s van ons terug. Dit was het laatste contact dat ik met Bea heb gehad.”

Sprekend haar moeder

“Twee jaar geleden was ik met mijn dochter aan het winkelen in de woonplaats van Marijke en Elsbeth. We

heb geen idee of ze me herkend heeft. Ze had me voor het laatst gezien toen ze tien was. Ik wil zo graag weten waarom ze wegliep. Of ik ooit antwoord op die vraag krijg, weet ik niet.”

“Het doet zo’n zeer als je je kleinkinderen niet meer mag zien. Dat gevoel wordt nooit minder. Ik begrijp nog altijd niet hoe Bea ons als grootouders de kleinkinderen kon onthouden. Bij elke verjaardag van Marijke en Elsbeth stuur ik hen een verjaardagskaart. In het begin deed ik er geld in voor een cadeau. Ik heb nooit gehoord of ze de kaarten wel kregen. Willem hoort nooit meer via via iets over de kinderen. Hij praat er ook bijna nooit over. Behalve toen Marijke hem een brief stuurde toen ze 21 jaar werd. Ze vroeg of hij het goed vond dat zij afstand deed van zijn achternaam. Ze wilde de naam van haar moeder overnemen. Hij heeft daar meteen in toegestemd. Dat had ik nooit gedaan, want het blijft je familienaam, je identiteit. Binnenkort wordt ook Elsbeth 21. Dan zal ook zij waarschijnlijk een zelfde brief sturen.”

Hopen en wachten

“Ondertussen blijf ik hopen en wachten. Ik blijf ook altijd op de uitkijk, in de hoop hen tegen te komen. Verjaardagen zijn nooit compleet, ook al is de hele familie er, er ontbreken altijd twee kleindochters. Zolang ik leef hoop ik de meisjes nog één keer te zien. Of dat zal gebeuren, weet ik niet. Als ze trouwen, hoop ik dat ze me een uitnodiging sturen.

► je kind opvangt en probeert te troosten. Probeer als grootouders het contact met de kleinkinderen te blijven zoeken. Dit kan door hen te bellen of te e-mailen, maar ook door kaarten en brieven te sturen. Hiermee laat je merken dat wat jou betreft de deur altijd open staat. Ook al krijg je nooit een antwoord of een bevestiging dat jouw kaarten en brieven aankomen, blijf volhouden. Het is niet te voorspellen of en wanneer het contact ooit hersteld zal worden. Als je kleinkind volwassen wordt, zou dat een moment kunnen zijn waarop hij/zij naar jou op zoek gaat. Of als je kleinkind zelf een kind krijgt, zal hij ten bate van dit kind de breuk willen helen. Als het contact hersteld wordt, is het voor het kleinkind belangrijk om tastbare bewijzen te krijgen dat jij als grootouder je kleinkind nooit bent vergeten. Dat kunnen natuurlijk de jaarlijkse verjaardagskaarten zijn, maar voor het geval je kleinkind die kaarten nooit in handen heeft gekregen, zijn er andere mogelijkheden. Houd bijvoorbeeld een familiefotoboek bij met de gebeurtenissen van elk jaar. Zorg dat er foto's van familiegebeurtenissen en van andere neefjes en nichtjes in staan.”

‘Ik blijf altijd op de uitkijk, in de hoop mijn twee kleindochters tegen te komen’

stonden in een winkel toen ik tot mijn schrik opeens Marijke zag. Ik herkende haar meteen, want ze lijkt sprekend op haar moeder. Ik kon haar niet zomaar weg laten gaan, dus riep ik haar naam toen ze de winkel uitging. Ze draaide zich om, keek naar me, maar liep toen weg. Dat was zo’n vreselijk moment. Ik

Want dan ga ik er natuurlijk naar toe. Hoewel ik nooit een echte band met Marijke en Elsbeth heb kunnen opbouwen, blijf ik er moeite mee houden dat ik twee kleindochters heb die ik nooit zie.”

Alle namen zijn vanwege privacy-redenen veranderd.